

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 4. Quænam propositiones euidentes, aut aliàs certæ, seu per se notæ, seu demonstratæ ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur collatis tum inter se, tum cum alijs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

68

Postremò confirmantur omnia prædicta. Quia, si esset possibilis creatura, quæ semel producta essentialiter esset duratura aut per tempus aliquod diuisibile, aut in æternum; essentialiterque subinde esset incorruptibilis aut intra tale tempus, aut absolutè: nulla esset ratio, propterquam negaretur, aliquas saltem ex creaturis de facto existentibus eiusmodi esse. Quod tamen ita vnanimè negant Patres, atque Theologi, vt absque temeritatis notâ oppositum affirmare non liceat. Ne ergo tam constans Patrum, atque Theologorum sententia omni rationis fundamento dicatur destituta, dicendum proculdubio est, nullam eiusmodi creaturam possibilem esse: ideoque Patres, & Theologos asseruisse, nullam de facto talem dari; quia censuerunt, nullam talem esse possibilem. Quòd si dicatur, assertionem communem Patrum, & Theologorum in solis testimonijs scripturæ superius commemoratis fundari, inde etiam confirmandum veniententum propositum. Quia dicta testimonia, vt ex ipsis, & ex contextu patet vniuersaliter veniunt intelligenda pro omnibus omnino creaturis tam purè possibilibus, quàm existentibus.

69

Quæ cum ita sint, colligo primò, impossibilem esse durationem creatam indiuisibilem respectu temporis, & tempori diuisibili correspondentem per sui replicationem. Atque ita necessarium esse, vt quidquid in tempore diuisibili durat, per durationem respectu temporis diuisibilem tot partes habentem, quot tempus ipsum, correspondentes singulas singulis in eo durat. Idque siue subiectum durans indiuisibile, siue diuisibile sit. Tum siue sit duratio definitiua ponens totum subiectum tam diuisibile, quàm indiuisibile in toto tempore, & totum in singulis partibus eius: siue sit circumscriptiua ponens totum subiectum diuisibile in toto tempore, & singulas partes subiecti in singulis partibus temporis per distributionem accommodam: siue sit mixta ex his duabus iuxta diuisiones durationis supra factas in hac quæst.

70

Secundò colligo, nullam creaturam indiuisibilem esse possibilem, quæ per se ipsam correspondeat tempori diuisibili: quia esset quædam duratio creata sui indiuisibilis respectu temporis, & tempori diuisibili per sui replicationem, siue repetitionem respondens; quam esse impossibilem, statuiamus.

71

Tertiò colligo, ex speciebus durationis enumeratis supra eas omnes esse impossibiles, quæ prædicatum habent correspondendi indiuisibili, perque sui repetitionem tempori diuisibili. Cæteras autem omnes, quæ tale prædicatum non habent, esse posibles, haud dubitabile est, vt apparebit vnique eas recognoscenti, & consideranti iuxta doctrinam datam in simili disput. 5. quæst. 4.

72

Quartò colligo, impossibilem quoque esse creaturam suapte essentiã ita ab æterno durantem, vt aliter, quàm ab æterno, à Deo non potuerit produci. Quia talis creatura semel existens per tempus infinitum à parte ante duraret necessariò. Atque ita à Deo in quouis ex instantibus talis temporis ante vltimum corrumpi non posset, contra doctrinam stabilitam. Vnde etiam inferitur, nullam esse creaturam possibilem, quam Deus non possit producere in tempore, atque adeo in aliqua temporis mensurã, ante quam præcesserit necessariò infinitum tempus.

Denique est animaduertendum, quamlibet durationem (sicut & quamlibet aliam rem existentem) aut præsentem, aut præteritam, aut futuram posse esse penes triplicem statum, quem potest habere de præsentem, de præterito, & de futuro. Est præsens, cum de illà verificatur, quòd simpliciter, & absolutè est existens. Præterita, cum tantum verificatur de illà, quòd extitit antea. Et futura, cum de illà tantum verificatur, quòd existet postea. Similiterque tempus reale, consistens in duratione existente aut præsens esse potest, aut præteritum, aut futurum. Tempus verò imaginarium in possibilitate durationis ipsa consistens tunc præsens censetur, quando proximè est possibilis simpliciter, & absolutè talis duratio. Tunc præteritum, quando antea fuit possibilis proximè. Et tunc futurum, quando postea erit proximè possibilis. In eo autem gradu serici durationum est vnice possibilis proximè duratio quæuis, in quo vnice ipsa esset, si existeret; siue quem ipsa constituit suapte essentiã quiditatiuè, cum est purè possibilis, & constitueret etiam existentialiter, si existeret. Ex quibus apparet, tempus in vniuersum tunc præsens venire dicendum, quando simpliciter, & absolutè loquendo reuerà est, qua ratione est. Tunc præteritum, quando reuerà non est, sed fuit. Et tunc futurum, quando reuerà non est, sed erit. Tantumdemque venit dicendum de duratione, & de aliã quavis re. Videantur plura dicta de huiusmodi statibus rerum, & temporum de præsentem, de præterito, & de futuro in Phæto Scient. disput. 10. quæst. 4.

QVÆSTIO IV.

Quenam propositiones euidentes, aut aliàs certa seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur collatis tum inter se, tum cum alijs disput. præced. quæst. 6. commemoratis iuxta notata ibidem.

Dico, elici, quæ sequuntur.

74

Propositio 1.

Tempus diuisibile essentialiter est successiuum quoad omnes partes, ex quibus constat.

Hæc propositio tam de tempore reali, quàm de imaginario certissima est iuxta dicta quæst. 2. Vnde etiam constat, partes temporis diuisibilis nullatenus posse esse simul. Quia esse simul extrema, quæ sunt essentialiter successiua, contradictionem inuoluit, vt demonstratum est ibidem.

Propositio 2.

Quidquid in tempore diuisibili durat, successiuè durat. Est certissimum. Quia durare in tempore diuisibili.

diuisibili, aliud non est, quàm ipsi, & partibus eius correspondere. Impossibile autem est aliter, quàm successiue, correspondere quidpiam partibus temporis, hoc ipso, quod partes temporis successiue fluunt suapte essentia iuxta proposit. 1.

77 Dicuntur tamen nihilominus omnes illæ res permanentes, quarum integræ essentia perseverant in tempore diuisibili, tamen durationes earum, siue correspondentia ad partes talis temporis vna cum eis successiue fluant, ad differentiam aliarum rerum, quæ non solum durationes, sed etiam proprias essentias habent successiue fluentes à successione propriarum partium, ex quibus coalescunt. Cuiusmodi sunt motus locales, tempora, & omnes series durationum, aliorumque entium similiter coalescentium, ex partibus successiue fluentibus: scilicet quarum vnaquæque ad subsequens inceptioem desinit esse.

Propositio 3.

78 Forum, quæ in tempore durant, alia essentialiter, & alia accidentaliter durant, supposito, quod sit vera sententia adstruens durationes, aut etiam res alias se ipsis, atque adeo essentialiter tempori affixas.

Eiusmodi quippe durationes, siue etiam alia res tempori, cui correspondent, siue in quo durant, ita essentialiter affiguntur, vt neque diuinitus possint ei non correspondere ex suppositione, quod existant. Cum tamen cætera res bene possint existere, quin respondeant ei tempori, in quo accidentaliter durant. Quæ ex dictis in præcedentibus satis sunt nota.

Propositio 4.

79 Quæcunque in eodem tempore durant, temporaliter penetrata dicuntur, Idque aut adæquatè, si totaliter; aut inadæquatè, si partialiter durent in eodem tempore; similiterque vnumquodque cum tempore, cui correspondet, dicitur penetrari. Quæ verò in diuersis temporibus durant, aut distantia temporaliter, quando ea tempora inter se distant; & tantum, quantum illa distant; aut contigua temporaliter, si sint ea tempora immediata, dicenda veniunt.

Tota propositio constat ex dictis supra explicatiùs quæst. 2. num. 40. Recolantur.

Propositio 5.

80 Quæ cum eodem tempore sunt penetrata adæquatè, aut inadæquatè; & inter se sunt temporaliter penetrata adæquatè, aut inadæquatè.

Est clarum. Quia, esse aliqua temporaliter penetrata adæquatè, aut inadæquatè, aliud non est, quàm ea eodem tempore correspondere, siue in eo durare, siue cum eo penetrari adæquatè, aut inadæquatè iuxta proposit. 4.

Propositio 6.

Quæ cum nullo tempore possunt penetrari adæquatè, neque inter se temporaliter possunt penetrari adæquatè.

Est etiam clarum. Quia temporaliter penetrari inter se quæuis extrema adæquatè, aliud non est, quàm ea penetrari adæquatè cum aliquo eodem tempore iuxta proposit. 4. Vnde manifestè conuenitur, si sit aliquibus extremis secundum impossibile, & primum impossibile esse.

Propositio 7.

Res indiuisibilis per sui temporalem replicationem, siue repetitionem cum tempore diuisibili, cum omnique re diuisibili quo ad extensionem temporalem, temporaliter est penetrabilis adæquatè.

Propositio est certissima. Quia Deus, Angeli, animæ rationales, & cætera quæque res indiuisibiles durantes in tempore diuisibili eo ipso per suas integras entitates correspondent omnibus, & singulis partibus talis temporis, vt constat. Hoc autem ipsum est, per sui totius temporalem replicationem, siue repetitionem illis correspondere; (vti per sui totius localem replicationem, siue repetitionem omnibus, & singulis partibus spatij localis extensi, in quo sunt, correspondent iuxta sæpe, latèque dicta supra disput. 5. quæst. 6.). Per quam subinde sui totius temporalem replicationem consequenter correspondent etiam omnibus alijs rebus, quæ in eisdem partibus temporis diuisim, atque adeo cum extensione temporali, cum successione vt partium propriarum durant, vt sunt omnes motus successiui. Quod ipsum est etiam, res indiuisibiles per sui temporalem replicationem, siue repetitionem cum tempore diuisibili, in quo durant, cum omnique re diuisibili quo ad extensionem temporalem correspondente eidem tempori temporaliter penetrari adæquatè. Tantumdemque est de re indiuisibili quo ad extensionem temporalem: tamen si sit diuisibilis quoad temporalem intensionem; vt sunt omnes res quæ permanentes dicuntur, & per sui temporalem replicationem tempus diuisibile replent, quocunque demum modo illæ in se entitatiue sint diuisibiles.

Vnde etiam manifestè patet, quando duæ res diuisibiles quoad extensionem temporalem, vt duo motus successiui, eidem tempori adæquatè correspondent, temporaliter eas penetrari adæquatè cum inter se, tum cum ipso tempore. Atque adeo, loquendo vniuersè, rem diuisibilem quoad extensionem temporalem cum re similiter diuisibili, cumque diuisibili tempore temporaliter penetrabilem esse adæquatè.

Propositio 8.

Duæ quæque res siue indiuisibiles, siue diuisibiles (dummodò neutra sit essentialiter extensa temporaliter, seu successiua) eidem indiuisibili tempori adæquatè

E E corre-

correspondere possunt. Atque adeo tum inter se tum cum ipso tempore per temporalem sui contractionem temporaliter penetrari adæquatè.

Est certissimum. Quia sic penetrantur adæquatè inter se, & cum instanti præsentis temporis omnia entia tum indivisibilia, tum divisibilia, quæ existunt nunc, ut est notissimum. Excepi autem res essentialiter successivas, ut series plurium durationum, seu plurium partium vnius durationis sese essentialiter succedentium. Quia hæ essentialiter assignantur tempori indivisibili, neque ad instans indivisibile temporis vlllo modo contrahi possunt, ut apparebit ex dicendis.

Propositio 9.

85 Extensio temporalis rei per tempus extensum alia est extensio per partium rei temporalem distributionem; alia per totius rei temporalem replicationem, siue repetitionem.

Primaque fit, cum singulæ partes rei singulis partibus temporis correspondent per distributionem accommodatam, uti evenit in partibus durationum, & motuum successivè fluentibus. Secunda verò, cum tota res integrè ponitur in omnibus, & singulis partibus temporis extensi, uti evenit in omnibus rebus, quæ per tempus aliquod divisibile integrè perseverant. Unde ad primam requiritur, quòd res tot partes extensionis temporalis habeat, quot habet tempus, per quod extenditur, cui vè correspondet adæquatè. Ad secundam verò solum requiritur, quòd tota res in singulis partibus temporis extensi ponatur, siue ipsa in se indivisibilis, siue indivisibilis sit. Nomine autem partis semper intelligo id, quod quoquo modo simul cum alio quopiam, vel aliis componit, siue constituitur. Quæ omnia satis ex se, & ex dictis in præcedentibus nota sunt.

Propositio 10.

86 Contractio temporalis in tempore indivisibili, siue in instanti alia est rei in se indivisibilis, alia rei in se divisibilis, seu compositæ ex partibus.

Constat ex se, & ex dictis; nec maiore eget explicatione.

Propositio 11.

87 Extensio temporalis rei per tempus extensum, contractioque temporalis rei in tempore inextenso, siue in instanti, aut essentialis, seu necessaria, aut accidentalis, seu contingens ipsi rei potest esse, supposito, quòd sit vera sententia adstruens durationes, aut etiam alias res se ipsis, atque adeo essentialiter determinato tempori affixas.

Hæc propositio in propositione tertia conti-

netur, Atque ex illà constat. Nec alià indiget probatione.

Propositio 12.

Quæ sunt distantia temporaliter quatenus talia temporaliter penetrata non sunt. Et quæ penetrata sunt temporaliter prout talia, temporaliter non sunt distantia. Tum quæ temporaliter sunt contigua quatenus talia neque penetrata, neque distantia sunt temporaliter. Sicut neque è conversò.

Constat tota hæc propositio ex proposit. 13, & 14. datis in simili supra disput. 5. quæst. 6. Recognoscatur, & iuxta ibi dicta pariter demonstretur.

Propositio 13.

Duo extrema aut adæquatè, aut in adæquatè possunt esse tum contigua, tum distantia, tum penetrata temporaliter.

Constat id apertè tum ex se, tum ex dictis in simili supra disput. 5. quæst. 6. proposit. 15. & 16. Quæ ad rem recolenda, & ad propositum sunt suâ proportionem applicanda.

Propositio 14.

Distantia adæquata temporalis magis, & minus potest suscipere. Secus penetratio, & contiguitas etiam adæquata temporalis.

Hæc etiam propositio ex se, & ex dictis in simili loco citato proposit. 17. est comperta.

Propositio 15.

Idem secum ipso penetratum temporaliter dici congruè non potest; estò ponatur plures durationes eidem tempori correspondentes habere. Benè tamen dici potest idem sibi ipsi contiguum, aut à se ipso distans temporaliter prout habens plures correspondentias cum pluribus partibus temporis contiguas, aut distantibus inter se.

Tota propositio est nota ex terminis consentaneè ad proposit. 18. datam loco citato.

Propositio 16.

Impossibile est, ut res indivisa quoad extensionem temporalem tempori extenso seu divisibili respondeat aliter, quàm per sui temporalem replicationem, siue repetitionem.

Constat ex se, & ex dictis tum in simili supra disput. 5. quæst. 6. proposit. 23. tum nuper proposit. 7. & 9. Unde etiam apparet quomodo Deus, Angelus, anima rationalis, aliæque res in se indivisibiles aliter, quàm per sui replicationem, siue

rep-

repetitionem, tempori extenso, seu diuisibili successiue correspondere non possat. Tantumdemque est de rebus in se diuisibilibus, sed indiuisis tamen quoad extensionem temporalem, atque adeo indiuisim correspondentibus tempori diuisibili, vt sunt omnes res in se diuisibiles, & per tempus aliquod diuisibile perseverantes, seu permanentes.

Propositio 17.

93 Quotiescunque res indiuisibilis absque vllâ temporali replicatione sui alicui tempori correspondet, non potest non tale tempus indiuisibile esse.

Quia si esset diuisibile, iam res indiuisa tempori diuisibili responderet absque vllâ sui temporali replicatione contra proposit. 16. Vnde plane fit, tempus adæquatum rei indiuisibilis non replicata temporaliter dumtaxat esse posse instans indiuisibile. Ex quo rursus manifestè consequitur, rem indiuisibilem nullatenus posse incipere, aut desinere in tempore diuisibili. Quia in eâ temporis mensurâ incipit res indiuisibilis, in qua primo est; in eâque desinit, in qua primo non est. Si autem res indiuisibilis inciperet in tempore diuisibili, in eo toto esset primò, vt supponitur, & simul non esset primò; quia prius esset in eius dimidio. Quæ sunt contradictoria. Quæ pariter sequuntur, si in tempore diuisibili desineret, vt constat.

Propositio 18.

94 Vt res indiuisibilis tempus diuisibile repleat, siue ei adæquatè respondeat, aliquoties intra illud est replicanda, seu repetenda temporaliter.

Constat propositio hæc tum ex se, tum ex dictis in præcedentibus, & supra disput. 5. quæst. 6. proposit. 25. Quæ ad rem cum suis consequarijs videnda est.

Propositio 19.

95 Impossibile est, vt res indiuisibilis tempus diuisibile repleat per sui temporalem repetitionem, siue replicationem; nisi tale tempus sit compositum ex solis indiuisibilibus, siue instantibus; non verò aut ex solis partibus in infinitum diuisibilibus, aut ex vtrisque.

Hæc propositio pariter, imò euidentiùs demonstranda venit, ac demonstrata est in simili proposit. 26. disput. 5. quæst. 6. Recognoscantur dicta ibi, & huic applicentur.

Propositio 20.

96 Impossibile est, vt res diuisibilis citra temporalem sui contractionem tempori indiuisibili, siue instanti temporis correspondeat.

Constat ex se, & ex dictis in simili loco citato proposit. 27. Vnde etiam apparet, nullam rem temporaliter extensam, hæc retentâ exten-

sione, vllatenus posse tempori indiuisibili congruere, siue ei adæquari.

Propositio 21.

97 Quotiescunque res diuisibilis absque temporali sui contractione alicui tempori correspondet, non potest non tale tempus diuisibile esse.

Constat ex se, & ex præcedente. Ex eâque inferitur, tempus adæquatum rei diuisibilis temporaliter non contractæ necessariò esse diuisibile.

Propositio 22.

98 Impossibile est, vt res diuisibilis composita ex partibus sine fine diuisibilibus aut solis, aut mixtis cum indiuisibilibus per tallium partium temporalem distributionem, absque vllâ contractione congruat, seu adæquetur tempori extenso, seu diuisibili, quod ex solis indiuisibilibus, instantibus ve compositum sit.

Hæc propositio per demonstrationes factas in simili disput. 5. quæst. 6. proposit. 29. faciliè ab vno quoque poterit, mutatis mutandis, demonstrari.

Propositio 23.

99 Impossibile est, vt res indiuisibilis per sui temporalem repetitionem cum re diuisibili absque vllâ contractione temporaliter extensa adæquatè penetraretur temporaliter, ipsi ve congruat, & adæquetur in tempore extenso seu diuisibili; si hæc ex partibus in infinitum diuisibilibus aut solis, aut mixtis cum indiuisibilibus composita sit.

Hæc etiam propositio per dicta in simili loco citato proposit. 30. pariter, imò euidentiùs, quàm illa, venit à quolibet demonstranda.

Propositio 24.

100 Nulla res quoad extensionem temporalem diuisibilis datur, imò nec dari potest, quæ ex partibus in infinitum diuisibilibus physicè composita sit. Sed omnes in pura tandem indiuisibilia resolubiles, atque adeo ex solis illis composita physicè necessariò esse debent.

Hæc propositio ad resolutionem infra disput. 10. quæst. 4. tradendam circa continui compositionem pertinet. Maneat tamen hic demonstrata ex principijs de duratione rerum in tempore; vti quæst. 6. disput. 5. sæpe citatâ ex principijs de præsentia rerum in loco similis demonstrata est, nimirum proposit. 31. Demonstratur autem ex dictis pariter in hunc modum. Impossibilis est res quoad extensionem temporalem diuisibilis, cum qua Deus, aut etiam Angelus, aliæque res indiuisibiles non sint per sui temporalem re-

plicationem penetrabiles adæquatè in tempore extenso, seu diuisibili iuxta proposi. 7. (Et quidem de Deo saltem negari nequit, saluà fide, esse adæquatè penetrabilem temporaliter cum omni creatura possibili ratione suæ æternitatis iuxta dicenda disput. 9. Aliter autem, quam per sui temporalem replicationem non posse cum temporaliter penetrari adæquatè cum rebus extensis temporaliter, constat ex proposi. 16.) Pergo. Sed Deus, Angelus, aliæque res indiuisibiles per sui localem replicationem non sunt temporaliter penetrabiles adæquatè in tempore extenso cum re quoad extensionem temporalem diuisibili, quæ ex partibus in infinitum diuisibilibus, non verò ex solis indiuisibilibus physicè composita sit, iuxta proposi. 23. Igitur impossibilis est res quoad extensionem temporalem diuisibilis, quæ ex partibus in infinitum diuisibilibus, non verò ex solis indiuisibilibus quoad talem extensionem physicè composita sit.

101 Ex hac propositione inferitur, omnem durationem possibilem diuisibilem quoad extensionem temporalem, atque adeo quoad omnes partes sui successiuam ex solis tandem indiuisibilibus esse necessariò compositam quoad talem extensionem. Et consequenter tempus, quod imaginarium appellant, in eiusmodi duratione, temporaliter extensa prout purè possibili consistens re ipsà iuxta dicta quæst. 2. ex solis pariter indiuisibilibus, atque adeò ex solis instantibus compositum esse necessariò. Tantumdemque dicendum esse de omni motu successiuo, de omnique tempore reali iuxta dicta ibidem.

Propositio 25.

102 Eandem rem in pluribus temporibus, in pluribus ve partibus temporis simul durare, siue illis simul correspondere, impossibile est.

Est clarum. Quia plures temporis partes simul esse non possunt; cum sint essentialiter successiuæ iuxta proposi. 1. Atque ita, dum vna est, aliæ non sunt, sed vel fuerunt antea, vel erunt postea. Quo fit, vt dum res durat in eà, quæ adest, in nullà cæterarum, quæ desunt, possit durare, vt est manifestum. Siquidem in parte temporis, quæ non est, dum non est, nulla res durare potest, vt constat. Hoc autem ipsum est, non posse rem in pluribus partibus temporis simul durare.

103 Ex hac propositione inferitur, impossibile etiam esse, quòd eadem res simul penetraret temporaliter cum pluribus alijs rebus prout durantibus in pluribus partibus temporis, Quia cum ipsis partibus temporis simul penetraretur iuxta proposi. 4. & 5. Atque adeo simul in eis duraret contra hanc eandem propositionem.

Propositio 26.

104 Impossibile est, vt eadem pars temporis simul sit præsens, & præterita; vel præsens, & futura.

Est certum. Quia iuxta definitiones statutas supra num. 73. ea pars temporis est præsens, de qua verificatur, quòd reuerà est; ea

autem præterita, vel futura, de qua verificatur, quòd reuerà non est, sed vel fuit, vel erit. Constat autem, de eadem parte temporis simul verificari non posse, quòd reuerà est, & non est; cum sint extrema contradictoria. Repugnat ergo, quòd eadem pars temporis simul sit præsens, & præterita; vel præsens, & futura.

Propositio 27.

Impossibile est, quòd aliqua pars temporis sit præterita, quin fuerit aliquando præsens. Tum quòd aliqua pars temporis sit futura, quin aliquando præsens erit.

Est certissimum. Quia ea pars temporis est præterita, quæ aliquando fuit, & iam non est. Ea autem futura, quæ aliquando erit, & nondum est. Fuisse autem, & fuisse præsentem aliquando, foreque, & fore præsentem aliquando partem temporis in idem prius recidunt, vt est notissimum.

Propositio 28.

Pars temporis præsens à parte temporis præterita, & à parte temporis futura necessariò distinguitur.

Est clarum. Nam alioquin eadem pars temporis esset simul præsens, & præterita; aut præsens, & futura contra proposi. 27.

Propositio 29.

Plures temporis partes simul esse præsentis impossibile est.

Quia impossibile est, plures partes temporis simul esse iuxta proposi. 1. Essent autem simul, si simul essent præsentis, vt est manifestum. Quia non possunt esse præsentis, quin reuerà sint; proindeque nec possunt esse præsentis simul, quin reuerà sint simul, vt est notissimum. Repugnat igitur illas simul esse præsentis.

Propositio 30.

Omnis pars temporis necessariò vel præsens, vel præterita, vel futura est.

Componit enim tempus ipsum: nam aliàs non esset pars eius contra suppositionem. Quidquid autem componit tempus; vel modò est, & ita est præsens; vel antea fuit, & ita est præteritum; vel postea erit, & ita est futurum. Alia enim differentia essendi non datur in ijs, quæ tempus componunt, vt est notissimum.

Propositio 31.

Quando aliqua pars temporis præsens est, omnis alia ab illa adæquatè distincta necessariò est vel præterita, vel futura.

Necessariò enim debet esse omnis alia vel præsens, vel præterita, vel futura iuxta proposi. 31. Et

Et nequit esse præfens, ne plures temporis partes sint simul præfentes contra proposit. 30. Relinquitur ergo, ut sit necessariò vel præterita, vel futura.

Propositio 32.

110 Impossibile est, ut pars temporis, quæ præfens est, in alias partes sit diuisibilis. Sed indiuisibilis prorsus necessariò esse debet.

Demonstratur. Primò: quia, si esset diuisibilis, plures partes temporis, ex quibus illa componeretur simul essent præfentes contra proposit. 29. Secundò: quia, si esset diuisibilis, eo ipso, quòd vna pars eius esset præfens, altera pars eius necessariò vel esset præterita, vel futura iuxta proposit. 31. aliundeque eadem esset etiam præfens; cum totum ex utraque compositum, præfens ponatur. Sicque eadem pars temporis simul esset præfens, & præterita, vel futura contra proposit. 26. Tertiò: quia, si esset diuisibilis, omnes eius partes essent simul, cum sit necessè simul esse partes, quæ simul cum suo toto præfentes sunt: atque ita tempus ex eis, & alijs compositum non esset successiuum quoad omnes suas partes contra proposit. 1. Itaque nulla pars temporis, quæ est præfens, potest diuisibilis esse, sed quæcunque est præfens, quando est præfens, necessariò est indiuisibilis. Vnde etiam sequitur conuertendo, nullam partem temporis diuisibilem posse simul, & indiuisim præsentem esse.

111 Ex hac propositione inferitur, nullam partem cuiusvis entis quoad omnes suas partes successiuè, quæ præfens est, posse diuisibilem esse. Et consequenter nullam partem diuisibilem cuiusvis entis quoad omnes suas partes successiuè posse simul, & indiuisim esse præsentem. Demonstrationes enim factæ eundem in partibus talis entis, ac in partibus temporis, locum habent, ut est notissimum.

Propositio 33.

112 Impossibile est, ut tempus componatur ex partibus sine fine diuisibilibus, sed ex puris tandem indiuisibilibus, siue ex instantibus debet necessariò componi.

Hæc propositio ex proposit. 24. iam constat. Sed aliter ex datis post illam iterum demonstratur. Quia impossibile est, ut tempus non sit compositum tandem ex partibus, quarum singulæ sint, aut fuerint, aut erunt aliquando præfentes iuxta proposit. 28. Sed est impossibile partes temporis esse præfentes, nisi sint tandem indiuisibiles iuxta proposit. 32. Ergo est impossibile, ut tempus non sit compositum tandem ex partibus indiuisibilibus, siue ex instantibus: atque adeò, ut componatur ex partibus sine fine diuisibilibus. Quod erat demonstrandum.

113 Pertinet autem propositio hæc ad doctrinam de compositione continui successiuè tradendam, disput. 10. quæst. 4. Ex eaque rursus vniuersaliter sequitur, quoduis ens successiuum quoad omnes suas partes, atque adeò quoad omnes illas per ipsam temporalem distributionem extensum temporaliter, ex puris tandem indiuisibilibus

debere esse compositum physicè; neque ex partibus sine fine diuisibilibus vlatenus posse physicè compositum esse. De quo ibi plura.

Propositio 34.

114 Quæcunque de actu, & potentiâ vniuersè in Pharo Scient. disput. 8. quæst. 4. sunt demonstrata, consequenter demonstranda veniunt de duratione in tempore, de temporalique extensione, contractione, penetratione, contiguitate, distantia, replicatione, præteritione, præfentiâ, & futuritione tanquam de quibusdam actibus, deque eorum potentijs, quatenus conceptus vniuersales actus, potentiæque participant.

Ratio est euidens. Quia euidens est, quæcunque conceptibus superioribus conueniunt, & inferioribus, in quibus illi reperiuntur, conuenire. Quocirca omnes demonstrationes ibi factæ huc poterunt ab vnoquoque applicari.

Propositio 35.

115 Quæcunque de ente, & essentiâ in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 5. sunt vniuersè demonstrata, de terminis proposit. præced. recensitis, prout sunt entia, & essentiæ quædam, pariter demonstranda veniunt.

Ratio est eadem, quæ eiusdem præcedentis propositionis.

Propositio 36.

116 Quæcunque de statibus entium in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 5. sunt demonstrata, de terminis commemoratis proposit. 34. prout habentibus esse in illis statibus similiter demonstranda veniunt.

Ratio prorsus est eadem.

Propositio 37.

117 Quæcunque de possibili, impossibili, contingente, & necessario in vniuersum, sunt demonstrata in Pharo Scient. disput. 11. quæst. 5. de dictis terminis numeratis proposit. 34. prout ea prædicata participantibus similiter veniunt demonstranda.

Ob eandem præcedentium rationem.

Propositio 38.

118 Idem similiter dicendum de demonstrationibus factis in dictâ Pharo Scient. disput. 13. quæst. 3. circa rerum identitatem, & di-

& distinctionem in vniuersum. Et disput. 14. quæst. 4. circa relationem, connexionem, & oppositionem rerum in genere. Et disput. 15. quæst. 7. circa rerum prioritatem, posterioritatem, & simultatem. Et disput. 16. quæst. 3. circa similitudinem, dissimilitudinem, æqualitatem, inæqualitatemque rerum.

Propositio 39.

119 Idem denique dicendum est de demonstrationibus factis in eadem Pharo disput. 17. quæst. 3. circa rerum vnitatem, & pluralitatem in vniuersum.

Ratio semper est eadem. Quia nimirum termini disputationum omnium, atque questionum ex Pharo Scient. relatarum ob exitiam suam vniuersalitatem aperte includuntur tanquam in inferioribus, & minis vniuersalibus in terminis præsentis disputationis, atque questionis enumeratis proposit. 34. Atque ita passionis demonstratae de illis locis citatis non possunt non & his conuenire cum euentia eadem prout in se includentibus illos. Quo fit, vt & ab vnoquoque de his prout includentibus illos eodem facillime sint pariter demonstrabiles. Recognoscat ergo vnusquisque demonstrationes illas, & huc applicet, prout sibi libuerit, vel prout opus habuerit.

QVAESTIO V.

Verum omnia, & singula entia proprias durationes superadditas habeant.

120 **N**on agimus hic de ente increato, acturi disput. 9. sed de reliquis. Quæ ad tria capita, quod ad rem attinet, reduci possunt; nempe ad substantias spirituales, quales sunt Angeli, & animæ rationales; ad substantias corporeas, quales sunt reliquæ creatæ; & ad vtrarumque accidentia.

121 Suppono primò ex dictis quæst. 1. omnia entia indifferentia ad existendum in diuersis temporibus per durationes superadditas determinari ad existendum in illis, in quibus existunt, iuxta ibi latius dicta. Quod quærimus modò est, an omnia, & singula per durationes proprias, an verò aliqua per durationes aliorum talem determinationem sortiantur.

122 Suppono secundò, durationes, & earum modos se ipsis affigi determinatis temporibus absque alijs durationibus superadditis iuxta dicta in simili de vocationibus, & earum modis disput. 9. quæst. 7. De quo nullum est dubium.

123 Suppono terciò, si quod datur de facto ens per se ipsum, atque adeò essentialiter affixum determinato tempore, tale ens nullam habere superadditam durationem; cum ipsum per se, & essentialiter sit duratio sui; ipsique proinde non solum naturaliter, sed etiam essentialiter sit alia duratio superflua, qua eidem tempore correspondeat.

Suppono quartò, ens essentialiter affixum 124 tempore diuisibili, eo ipso debere esse essentialiter successiuum, (vti est omnis duratio), ex totaque partibus compositum, quot habet ipsum tempus. Nam ens indiuisum, atque adeò per sui replicationem affixum tempore diuisibili, atque adeò intra illud incorruptibile essentialiter impossibile est, vt statuimus supra quæst. 3. His positis sit.

Propositio 1.

125 **S**ubstantiæ, quæ de facto dantur tum spirituales, tum corporeæ proprias durationes sibi superadditas habent.

Quia non durant per se ipsas; cum sint permanentes, siue durantes indiuisum per tempus diuisibile; indifferentesque ad durandum in diuersis temporibus. Quibus titulis per superadditam sibi durationem durare habent, vt ex dictis in præcedentibus constat. Et existunt, durantque prius naturà, quam sua accidentia. Quo saltem titulo per talium accidentium durationem durare non possunt; atque adeò per propriam sibi immediatè superadditam debent durare. Et quidem, cum ens complexum ex substantià, & accidentibus à determinato tempore independentibus constans, eo ipso per superadditam durationem debeat durare iuxta doctrinam statutam quæst. 1. compertum est, talem durationem imprimis substantiæ conuenire debere vt modum eius proprium, vtpote à qua tanquam à radice, & fundamento prout existente, & durante cætera dependentia sunt.

Propositio 2.

126 **O**mnia etiam, & singula accidentia à determinato tempore non dependentia naturà suà, siue determinato tempore suapte essentia non affixa proprias durationes sibi immediatè superadditas habent.

Quia talia accidentia nec per se ipsa durare possunt ob indifferentiam, quam habent ad durandum in quouis tempore, iuxta nuper dicta; nec possunt durare per durationem substantiæ, cui sunt vnita, vel adhzrentia, vt constat ex dictis in simili supra disput. 5. quæst. 7. proposit. 7. Argumenta enim, quibus ibi probatum est, omnia, & singula accidentia independentia à determinato loco habere sibi superadditas proprias vocationes, pariter probant, omnia, & singula accidentia independentia à determinato tempore habere sibi superadditas proprias durationes. Recognoscantur, & applicentur.

127 **E**xcipio autem in propositione accidentia dependentia à determinato tempore, siue ei affixa; quia hæc per se ipsa durant sine superaddita duratione, vt iam prænotauimus. Cuius generis præter durationes ipsas, & earum modos existimo esse intellectiones, & volitiones humanas, atque etiam angelicas iuxta doctrinam datam in Pharo Scient. de iudicio humano disput. 2. quæst. 4. Conf. 6. Et talem vniuersalium de omni intellectuione, ac volitione creatà disput. 10. quæst. 4. Censeo enim, huiuscemodi actus intellectuionis, & volitionis creatæ instantaneos esse, singulisque instantibus temporis variari, vtpote qui per se, & essentialiter ipsis instantibus, in quibus primò existunt, affixi sunt. De quo iterum redibit.